

TOPLANTININ AMACI VE KONUSU

İBB İmar ve Şehircilik Daire Başkanlığı Şehir Planlama Müdürlüğü tarafından yürütülen Beyoğlu Strateji Planı çalışmaları kapsamında **çocuk haklarıyla** ilgili çalışma yapan inisiyatiflere süreç hakkında bilgilendirme yapılmış; katılımcıların yaptıkları çalışmalar, Beyoğlu'na dair fikirleri, sürece ilişkin görüş ve önerileri alınmıştır.

TOPLANTI TARİHİ VE YERİ

13.04.2021 / ONLINE

KATILIMCILAR:

Müdür Yardımcısı: Filiz DEVECİ, Sema REYHAN

Katılım Koordinatörlüğü: Miray ÖZKAN, Burcu YANAR, Bengi ÇAKMAK, Seyhan ÖZÇELİK

Beyoğlu Plan Ekibi: İrem ÖZTEMİZ

İBB Sosyal Hizmetler Müdürlüğü: Deniz SEVİM

İBB Kadın ve Aile Hizmetleri Müdürlüğü: Burcu BEKTAŞ

BİMTAŞ İletişim Kooperasyon: Cansu YAPICI, Nagihan KAVAKLI

Vizyon 2050: Ayşe NAL ÇAKICI

Şehir Dedektifi: Gizem KIYGI

Sokak Çocukları Derneği: Yusuf Ahmet KULCA

ŞEHİR DEDEKTİFİ

- Şehir Dedektifinin çocuk dostu şehirler oluşması için çalışan bir sivil toplum kuruluşu olduğunu belirtmiştir.
- Beyoğlu için plan yapmanın zor bir iş olduğunu, ne kadar çaba sarf edilse de itirazların geleceğini çünkü çok paydaşlı ve paydaşların birbiri ile rekabet ettiği bir yapısı olduğunu ifade etmiştir.
- 2019 yılının sonundan başlayarak, bir yılı aşkın süredir Beyoğlu'nun çeperindeki mahallelerde (Tarlabaşı, Kasımpaşa vb.) çocuklarla katılım çalışmaları yürüttüklerini söylemiştir.
- Planlamanın tüm aşamalarında "çocuğun üstün yararı ilkesinin" gözetilmesi gerektiğini söylemiştir.
- Beyoğlu'nda çok farklı çocukluklar olduğunu söylemiş, başka yerlerden buradaki okullara servislerle gelenler olduğu gibi, semtte derin yoksulluk içinde yaşayan, iş gücüne katılmak zorunda kalan çocuklar olduğunu belirtmiştir.
- Haliç, Taksim Meydan, Beyoğlu Kültür Yolu Projesi gibi projelerden çocukların çeşitli düzeylerde etkilendiklerini ifade etmiştir.
- Mahalle ekonomisinin çok önemli bir konu olduğunu ifade etmiş, özellikle İstiklal Caddesi'ne yakın kısımlarda ciddi bir fiyat dalgalanması yaşandığını söylemiştir.

Bu konunun çocuklarla ilişkisinin ise ebeveynleri ihtiyaçlarını karşılayamıyorsa emek döngüsüne katılmak zorunda kalmaları olduğunu belirtmiştir.

- "Çocuklar İçin Beyoğlu Haritası" hazırlarken çocukların dönüşümden ne kadar rahatsız olduklarını anlattıklarını, imgelerindeki Beyoğlu'nu inşaat yoğunluğu olan, temizlik gibi hizmetlerin az gittiği, bakımsız bırakılan bir yer olarak tasvir ettiklerini söylemiştir. Çocukların rant odaklı dönüşüm baskısını çok hissettiklerini, en büyük sorun ne diye sorulduğunda kira baskısı dediklerini belirtmiştir. Tekrar taşınmak zorunda kalıp, tekrar eğitim ortamları değişeceği için endişelenen çocukların parktan önce böyle sorunları düşünmek zorunda kaldıklarını aktarmıştır. Ayrıca, çocukların şiddete maruz kaldığını söylemiştir.
- Beyoğlu'nda çocuk çalışıyoruz dediklerinde, Beyoğlu'nda çocuğun ne işi var gibi bir yorumla karşılaştıklarını, semtteki çocuk varlığının görünür olmadığını ifade etmiştir. Beyoğlu'ndaki çocuklarla karşılaşmanın, kafede otururken mendil satan bir çocuğun gelmesi şeklinde olduğunu söylemiştir.
- Yoksul halkların kültür ve eğitim haklarına erişiminden bahsetmiştir.
- Sivil toplum kuruluşları olarak endişelerini ne kadar dile getirirlerse o kadar alan açılacağını söylemiştir. Daha önce İBB Sosyal Hizmetler Müdürlüğü Göç Birimi, BİMTAŞ, İPA ile çalışmalar yürüttüklerini, hak çalışanları olarak çocuk katılımının sadece fotoğraf çekilen, göstermelik bir süreç olmamasını istediklerini, bu yönde endişeleri olduğunu ifade etmiştir. Çocuk katılımının geliştirilmesi gereken bir mekanizma olduğunu belirtmiş, aile sağlık birimlerinin, Öğretmen Ağının ve Eğitim Reformu Girişiminin paydaş olarak alınabileceğini söylemiştir.
- Özellikle kırılgan coğrafyalarda çocukların kendini ifade etmesinin çok güç olduğunu, çocuğun üstün yararını vurgulamak gerektiğini ifade etmiştir. Mevcut kamusal alanların, çocuklar için çok farklı anlamları olabileceğinden bahsetmiş, bazı çocukların parklarda yaşadıklarından, buraların onların meskeni olduğundan söz etmiştir.
- Çocuklar üzerindeki enformel ağlarla mücadelede İBB'nin Emniyet Müdürlüğü ile nasıl bir protokol kuracağını sormuş, mevcut durumun hiç çocuk yanlısı olmadığını, çocukların sürekli silah gördüğünü belirtmiştir.
- Dolapdere ve Tarlabası'nda aynı evde yaşayan çok sayıda çocuk olduğunu, evde birden çok televizyon olmadığından bu çocukların aynı anda dersleri takip edemediklerini söylemiştir.
- Büyük çocukların, ev içi hizmetlerde kullanıldığını, küçük kardeşlerine bakım vermek durumunda kaldıklarını aktarmıştır.
- İzmir depremiyle beraber refakatsiz çocuk problemini daha net gördüklerini, anne babaları çalıştığı için evde yalnız kalan çocukların deprem sırasında kimseye ulaşamadıklarını ifade etmiştir.
- Katkı sunmaya açık olduklarını, çocuk haklarının tesis edildiği noktada sorumluluk almama gibi bir durum olmayacağını ancak öncesinde belediyenin böyle bir yaklaşımı olduğunu görmek istediklerini belirtmiştir.

SOKAK ÇOCUKLARI DERNEĞİ

- 1992 yılında Beyoğlu'nda kurulduklarını, çocuklarla ilgili faaliyet gösteren ilk kurum olduklarını belirtmiştir. Sulukule'deki dönüşümle yerinden edilen insanların dayanışma ağlarının kırılıp, güvendikleri ortamdaki uzaklaştırıldıklarını söylemiştir. Buradaki insanların göçmek durumunda kaldıklarını, çocuk haklarını gözetmeyen rantta yönelik dönüşüm yapıldığını ifade etmiştir. Ekonomik olarak güçlük çeken bu ailelerin, kendi bütçelerine uygun ev bulmakta zorlandıklarını, sokakta kaldıklarını dile getirmiştir.
- Beyoğlu'nu günde yaklaşık 3.5 milyon kişinin ziyaret ettiğini, bu nedenle çalışan çocukların burada yoğunlaştığını, burada para kazanabildiklerini aktarmıştır. Beyoğlu'nda çalışan çocukların yalnızca burada yaşayanlar olmadığını, diğer ilçelerden minibüslerle dilendirmek için çocukların getirildiğini, akşam yine minibüslerle geri götürüldüğünü söylemiştir. Evden kaçan çocukların, gençlerin, evsiz kadınların Beyoğlu'nda kaldığını belirtmiştir.
- Belediyenin kayıtlarındaki evsiz sayısını, bu insanlar için mekân oluşturup oluşturulmadığını sormuştur, Florya ve Bakırköy'de evsizlere yer sağlanmasından bahsetmiştir.
- Özellikle pandemiden sonra şartların daha da zorlaştığını belirtmiş, çocukların şiddete maruz kaldıklarını, şahit olmamaları gereken durumlara şahit olduklarını büyüyecek sağlıklı bir ortamları bulunmadığını söylemiştir. İleride çocukların suça eğilim gösterebileceklerini, ailesi fakir olanların eğitim ortamından tamamen kopmuş durumda olduklarını belirtmiştir.
- Evden kaçan ya da alkol, uyuşturucu kullanımı, şiddet gibi nedenlerle eve dönmemesi gereken çocuklar için Beyoğlu'nda bir sığınma evi olmadığını dile getirmiştir.
- Çocuk Hakları Sözleşmesi'nin 1995 yılında kabul edildiğini, mevzuatta bir sıkıntı olmadığını ama uygulamada sorunlar olduğunu belirtmiştir.
- Daha önce İBB'de çocuk meclisinde konuşmalar yaptığını, ancak konuşulanların hayata geçirilmediğini söylemiştir. Bu durumun bıkkınlık yarattığını, kendi imkânlarıyla bir şeyler yapmaya çalıştıklarını söylemiştir.
- Destek almadan, dernek bütçesiyle ve kısıtlı zamanla çok etkili olamadıklarını ifade etmiştir. Yine de şimdi ki çalışmalardan umutlu olduğunu dile getirmiştir.
- Yoksulluğun kırılması gerektiğini, aileleri güçlendirerek bu durumdan çıkılabileceğini ifade etmiştir.
- Sokak çocuğu kavramının ilk olarak 1950'lerde kullanıldığından, o zamanlar çocukların kalması için villalar tesis edildiğinden, sonrasında o binaların yıkılıp kentsel hafızanın yok edildiğinden bahsetmiştir. 1952 yılı belgelerinde belirtilen, çocukların toplu değil bireysel eğitime ihtiyaç duyduğu, psikolojik destek verilmesi gerektiği gibi hususların günümüzde bile hayata geçirilemediğini söylemiştir.
- Bakırköy'de evsiz çocukların tespit edilip 40 kişi kapasiteli bir yer açıldığını, Bakırköy Belediyesi dâhil dört birim ile bu projenin hayata geçirildiğini söylemiştir. İlk başlarda projenin duyurusunun yapılmadığını, sonrasında

duyulunca başka ilçelerden çocukların bu birime yönlendirildiğini, böyle olunca projeden verim alınamadığını belirtmiştir.

- Beyoğlu'nda aileleriyle kalan fakir çocukların; ailelerinin güçlendirilmesi gerektiğini söylemiştir. Aileyi merkeze alan bir çalışma, haritalama yapılması gerektiğini söylemiştir. İstismara uğrayan, eşcinsel olan, dilenen, Suriyeli çocuklar için bir şeyler yapılması gerektiğini dile getirmiştir.
- Rantsal dönüşümle baskı yapılan ailelerin gidecek başka yeri olmadığını söylemiş, İstanbul'da 700 liraya başka yerde ev bulamayan bu kişilerin evsiz kaldığını söylemiştir.
- Yenikapı'da evsizler için konteyner ev yapma projesinin gündeme geldiğini, bunu manalı bulmadığını evsiz probleminin ilçe bazında çözülmesi gereken bir sorun olduğunu ifade etmiştir.
- Kadıköy, Şişli gibi kalabalık, eğlence merkezi olan ilçelerde çalıştırılan çocuklar olacağını söylemiş, eğitim oranının çok düşük olduğunu sadece 8 yıllık eğitim bile uygulansa kazancın büyük olacağını belirtmiştir.
- Şu an acil eylem olarak İBB'nin yürüttüğü kreş projesinin çok önemli olduğunu söylemiş, emekli öğretmenlerle gönüllü seferberlik yapılabileceğini, özellikle kırsal yerlerde okulların hafta sonu açık tutularak etüt merkezi gibi kullanılabileceğini, az maliyetle hayata geçirilebilecek bir proje olduğunu söylemiştir.
- AB'ye uyum sağlamaya çalışan bir ülke olarak "gençliği koruma kanununun" olmamasının eksiklik olduğunu dile getirmiştir. İBB'nin gelecek çalışmalarında bu kanun olmaması sebebiyle sorun yaşayabileceğini söylemiştir.
- Ayrıca gençlerin psikolojisini anlayıp, onları riskli durumlardan kurtarıp topluma kazandırmaya yardımcı olacak oluşumların gerekli olduğunu söylemiştir.

VİZYON 2050 (AYŞE NAL ÇAKICI)

- İTÜ öğretim üyesi Ayşegül Kayaoğlu'nun çocuk işçiliğiyle ilgili yaptığı bir çalışmadan bahsetmiş, özellikle pandemiden sonra daha önce okula devamsızlık sorunu yaşayan çocukların okuldan tümünden kopup, çalışmaya başlamak durumunda kaldıklarını aktarmıştır.
- İBB'nin mahalle evleri, İSMEK, Belnet gibi hizmetlerle teknolojik imkânı olmayan çocuklara destek vermesi gerektiğini söylemiştir.
- 150 mahalleye 150 kreş projesi dâhilinde şimdiye kadar 16 kreş açıldığını belirtmiş, özellikle göçmen çocukların bu eğitime erişiminin çok önemli olduğunu dile getirmiştir. Kreşlere kayıt edilen yalnızca iki Suriyeli öğrenci olduğunu söylemiştir.

İBB SOSYAL HİZMETLER MÜDÜRLÜĞÜ

- Yaptıkları çalışmalardan, muhtaç ailelere maddi destek sağlanması, çocukların iyi beslenmesi, pandemide tablet desteği, 0-4 yaş arası çocuğu olan annelere ücretsiz ulaşım hizmetlerinden bahsetmiştir.

- Örnektepe Mahalle Evini açtıklarını, burada çocuklar için aktiviteler düzenlediklerini söylemiştir.
- Sosyal destek modellerini geliştirmeye çalıştıklarını, sosyal incelemeler yaparken aileyi merkeze aldıklarını belirtmiştir. Diğer birimlerle eşgüdümlü olarak aileyi nasıl destekleyebileceklerine ilişkin çalışmalar yürüttüklerini ifade etmiştir.

İBB ŞEHİR PLANLAMA MÜDÜRLÜĞÜ

- Avcılar, Yeşilkent'te de kadın ve çocukların yaşadığı problemlerin olduğunu, lise öğrencilerinin uzaktan eğitime geçince okulu tümünden bıraktıklarını aktarmıştır. Yaptıkları toplantıda gençlerin okulu bırakma nedeni olarak sadece internet yokluğunu değil, uzaktan eğitimi kalitesiz bulmalarını gösterdiklerini ifade etmiştir. Pandemiyle ailelerin para ihtiyacının arttığını, çocukların (erkekler inşaat, kızlar tekstil atölyesi vb. yerlerde) çalışmaya yöneldiğini söylemiştir.
- Katılım toplantılarını düzenleme amaçlarından biri çalışma grubu başlıklarını belirlemek olduğunu söylenmiştir. Çalışma grupları için kendilerinin başlık belirlemediğini, gelen önerilerle şekilleneceğini söylemiştir. Çalışma grupları için hazırlayacakları çalışma yönergesinde "çocuğun üstün yararı" ilkesini vurgulamalarının önemli olacağını söylenmiş, işbirliği içinde çalışmak istedikleri vurgulanmıştır.